

Warszawa, dnia 08 kwietnia 2016 r.

DC.5140.10.2016

DECYZJA NR 410 /2016

w sprawie wpisania zabytku do rejestru zabytków

Na podstawie przepisów art. 89 pkt. 2, art. 91 ust. 4 pkt. 3 i 4, art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj Dz.U.2014 poz.1446, z późniejszymi zmianami), w trybie art. 104 w związku z art. 108 Kodeksu Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków

Orzeka:

1. Wpisać do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego **zachowaną część dawnego cmentarza żydowskiego, położonego w mieście powiatowym Płońsku przy ul. Warszawskiej**

Niniejszym wpisem obejmuje się obszar działki o numerze ewidencyjnym 1813/8 z obrębem 142001 Miasto Płońsk (KW Nr PL1L/56080/2), oznaczony linią w kolorze czerwonym na załączniku graficznym. Załącznik graficzny do niniejszej decyzji stanowi jej integralną część.

2. Nadać niniejszej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności

Uzasadnienie

W dniu 29 stycznia 2016 r. wpłynął wniosek Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich RP o wpisanie do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego cmentarza żydowskiego w Płońsku położonego przy ulicy Warszawskiej. W dniu 25 lutego do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków delegatura w Ciechanowie wpłynęła informacja o samowolnym demontażu pomnika upamiętniającego społeczność płońskich Żydów, dokonanym w nocy z 24 na 25 lutego. Niezwłocznie, tegoż dnia dokonano oględzin przedmiotowego terenu dokumentując ślady pracy ciężkiego sprzętu. Dnia 2 marca 2016 r. wpłynął kolejny wniosek w tej sprawie, tym razem od Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego. W dniach 8 i 25 marca 2016 r. wpłynęły uzupełnienia wniosku Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich.

Wedle wniosków działka nr ewid. 1813/8 jest niewielką częścią zlikwidowanego cmentarza żydowskiego, obecnie przeznaczoną na miejsce pochówków po ekshumacjach i utrzymywaną jako miejsce pamięci (zwane lapidarium). Obszar działki – ok. 1/15

pierwotnego znacznie rozleglejszego cmentarza (obecnie w większości współcześnie zabudowanego) - został urządzony zielenią oraz zaznaczony niewielkim nasypem oraz formą pomnikową – elementy te, jak stwierdzono, zostały samowolnie zlikwidowane. Corocznie „Marsze Żywych”, upamiętniające męczeństwo społeczności żydowskiej, w których uczestniczyły miejscowe władze oraz przedstawiciele Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP miały swoją kulminację w tymże miejscu. Stale przybywają tu grupy Żydów składające cześć zmarłym.

Miasto Płońsk, którego centrum o 15-wiecznym rodowodzie jest wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego decyzją z dnia 12 października 1956 roku nr rej. A-62, posiada opracowanie studialne sporządzone w 1984 roku, jednakże sam cmentarz żydowski (a właściwie jego pozostałości) nie posiadają karty ewidencyjnej.

Cmentarz założony został w XVIII w. przy obecnej ul. Warszawskiej, na działce o powierzchni około 3,3 ha. Związany jest ze społecznością żydowską miasta Płońska, która do wybuchu II wojny światowej stanowiła około 50 % mieszkańców miasta. Lokalizację cmentarza potwierdza, między innymi, plan miasta z 1816 r. Po wybuchu II wojny światowej Niemcy zdewastowali cmentarz wykorzystując nagrobki do budowy dróg. Po zagładzie Żydów cmentarz praktycznie opuszczono, a ostatnie pochówki odnotowano w latach 50-tych XX wieku. Wedle zasad judaizmu cmentarze są miejscami świętymi, a groby są nienaruszalne i nie mogą być ponownie wykorzystane; nie istnieje pojęcie likwidacji żydowskiego cmentarza.

Bezsprzecznie istniejąca część dawnego cmentarza żydowskiego ma niepodważalną wartość historyczną. Stanowi niemal jedyny materialny ślad wielowiekowej bytności społeczeństwa żydowskiego w Płońsku, miejscu urodzenia Dawida Ben Guriona, pierwszego premiera Izraela. Jest to miejsce o szczególnej wartości symbolicznej, nie tylko dla rozporoszonej po całym świecie społeczności żydowskiej, ale też dla historii miasta Płońsk, a szerzej historii Polski, dokumentujące jej wielokulturowość. Ostatnie wydarzenia, związane z realizacją inwestycji komercyjnej, wskazują dobitnie na pilną potrzebę objęcia pozostałości cmentarza prawną ochroną konserwatorską.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U.2014 poz.1446) do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego, lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 1 litera f ww. ustawy ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki nieruchome będące cmentarzami. Z uwagi na zachowane wartości historyczne wyżej wymieniona pozostałość cmentarza żydowskiego odpowiada definicji legalnej zabytku zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zostaje wpisany niniejszą decyzją do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego i podlega ochronie prawnej.

Na podstawie art. 108 § 1 KPA niniejszej decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na interes społeczny jakim jest stworzenie warunków prawnych dla ochrony obiektów zabytkowych przed zniszczeniem, w tym przypadku wobec istniejącego ryzyka kontynuacji prac dewastujących lub niszczących pozostałość żydowskiego cmentarza.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom, na podstawie art. 127 KPA, odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego urzędu zgodnie z art. 129 § 2 KPA w terminie 14 dni od doręczenia przedmiotowej decyzji. Jednocześnie MWKZ informuje, iż – zgodnie z art. 130 § 3 pkt. 1 K.p.a. - wniesienie odwołania od niniejszej decyzji nie wstrzymuje jej wykonania.

UWAGA, NUMER REJESTRU ZABYTEKÓW JEST NADAWANY PO STWIERDZENIU WYKONALNOSCI NINIEJSZEJ DECYZJI

Załączniki:

1. Kopia mapy ewidencyjnej
2. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW
Jenula
Barbara Jezierska

Otrzymują:

Egz. Nr 1 – Starosta Płoński – 09-100 Płońsk, ul. Płocka 39

Egz. Nr 2 – City Star Sp. z o.o. spółka komandytowa z siedzibą w Płońsku – 09-100 Płońsk, ul. Warszawska 59

✓ Egz. Nr 3 – 3 x WUOZ aa – delegatura w Ciechanowie (teczka obiektu, KW, kataster)

Egz. Nr 4 – WUOZ w Warszawie aa (nr rej)

Do wiadomości:

Egz. Nr 5 - Starostwo Powiatowe w Płońsku – 09-100 Płońsk, ul. Płocka 39

Egz. Nr 6 - Urząd Miasta Płońsk – 09-100 Płońsk, ul. Płocka 39

Egz. Nr 7 - Narodowy Instytut Dziedzictwa, 00-924 Warszawa, ul. Kopernika 36/40

Egz. Nr 8 – Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP, 00-131 Warszawa, ul. Grzybowska 2 lok. 44

Egz. Nr 9 - Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, 00-131 Warszawa, ul. Grzybowska 2 lok. 4

Załącznik nr 1 do decyzji nr 410 Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 08 kwietnia 2016 r. wpisującej do rejestru zabytków zachowaną część dawnego cmentarza żydowskiego, położonego w mieście powiatowym Płońsku przy ul. Warszawskiej

■ - teren dawnego cmentarza żydowskiego wpisany do rejestru zabytków

